



Dr. Pieter van der Valk (1955-2022)

Elke de Jong¹, Hans Alkemade²

Op 18 augustus 2022 overleed Pieter van der Valk. Hij was een uitstekend dermatoloog, een fijne collega, een gewaardeerde promotor en, bovenal, een uiterst beminnelijk mens.

Pieter, geboren op 27 mei 1955, promoveerde in 1984 aan de Rijksuniversiteit Groningen en volgde daar ook zijn opleiding tot dermatoloog. Na het afronden van zijn opleiding werkte hij een jaar als onderzoeker aan de medische faculteit van de universiteit van California (UCSF) in San Francisco waarna hij voor drie jaar terugkeerde naar Groningen. Daarna trad hij op 1 juli 1992 als staflid/dermatoloog toe tot het team dermatologen van het Radboudumc. Hij deed dat vol verve gedurende twintig jaar.

VERDIENSTEN

Al vroeg zag Pieter hoe belangrijk de interactie tussen huid, huidproblemen en omgeving was. Zijn speciale belangstelling voor contactdermatosen gaf blijk hiervan. Hij initieerde de onderzoekslijn Huid en milieu, met allergologie en arbeidsdermatosen als aandachtsgebied. Een onderzoekslijn die multidisciplinair was bemenst met een internist/allergoloog, diëtiste, aios, ondersteuners allergologie en klinisch arbeidsgeneeskundige. Een apart spreekuur allergologie/arbeitsdermatologie zou spoedig volgen. Hij stond aan de basis van de inrichting van een dagbehandelingsunit die de ATB werd genoemd (arbeids- en tijdsintensieve behandelingen). Pieter was vanaf 1 april 1995 chef de clinique/universitair hoofddocent. In 2007 werd hij vice-voorzitter werd van de Commissie Mensgebonden Onderzoek (CMO) van Radboudumc en daarnaast profileerde hij zich als voorzitter van de DIM-commissie (decentraal incident meldingen). Hij beleefde veel genoeg aan de begeleiding van promovendi en was copromotor van onder anderen Mandy Prins, Quintus Swinkels, Mai Le, Steven Devos, Martina Kucharekova en Judith Roelofzen.

De disseminatie van kennis en het opleiden van jonge mensen had hij in zijn hart gesloten. Zo verzorgde hij, binnen het Radboudumc, onderwijs op het gebied van allergologie voor bachelor- en masterstudenten. Verspreiding van kennis kreeg een nog veelomvattender kader via 107 internationale publicaties. Van 2006 tot 2012 was hij hoofdredacteur van het *Nederlands Tijdschrift voor Dermatologie en Venereologie* en vanaf 2017 tot vlak voor zijn overlijden sectorredacteur dermatologie van het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*.



Hij maakte zich ook sterk binnen de NVDV, getuige zijn lidmaatschap van de SOA-commissie en de beroepsbelangencommissie (BBC).

In 2013 nam Pieter afscheid van het Radboudumc om vervolgens in diverse ziekenhuizen en instellingen aan de slag te gaan. We kunnen hier, met zijn instemming, de woorden citeren van collega-dermatoloog Marc Nahuys: "Pieter werkte de laatste jaren bij BergmanClinics. Na zijn afscheid in het Radboud miste hij het patiëntencontact en de interactie met zijn dermatologische collegae. Wat een aanwinst was hij! Zijn kennis van de allergologie en zijn enthousiasme om dit over te dragen was inspirerend. Niet alleen voor wat betreft die kennis maar ook omdat hij ons wees op de waarde van ons vak en op het voorrecht om dit te mogen uitoefenen. Tot en met zijn laatste dagen bleef hij actief. Patiëntenzorg werd hem te zwaar maar zowel in wetenschap als de ondersteu-

¹ Dermatoloog en hoogleraar/afdelingshoofd Dermatologie, Radboudumc, Nijmegen; mede namens alle (oud-)medewerkers van de afdeling Dermatologie.

² Dermatoloog, Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen en goede vriend van Pieter van der Valk

ning bij onze administratieve verplichtingen zoals bij de visitatie nam hij het voortouw. Hij bleef met ons in contact zelfs in de slechtste fases van zijn behandeling. Niet te stoppen! Wat een aimabel mens was hij, om niet te zeggen: wat een ongelooflijke lieverd! Naar zijn patiënten, naar zijn assistentes en naar ons, de collegae. Wat een verschrikkelijk verlies, wat zullen we hem missen.”

EEN RIJK MENS

Een mens is zoveel rijker dan valt af te leiden uit louter een professioneel curriculum vitae. Woorden die voor ons Pieter beschrijven, zijn: bescheiden, vriendelijk, kundig, helpend voor anderen (patiënten en medewerkers), iemand die voor iedereen het beste probeert te bereiken, persoonsgericht, ontwikkelaar van nieuwe zorgconcepten, zorg voor iedereen, klinische onderzoeker, familieman met een enorme liefde voor zijn Joke, zijn kinderen en kleinkinderen. Hij was heel trots op hen allen. Graag geef ik het woord aan zijn goede vriend en collega-dermatoloog Hans Alkemade, die tijdens een herdenkingstoespraak een treffend en gevoelvol portret van Pieter schetste.

“Ik ken hem sinds 1992, en werd een vriend van hem wat niet moeilijk was, en het te blijven al helemaal niet.” Hij vervolgde: “Pieter was Pieter, en dat was heel wat! Natuurlijk, iedereen is uniek, maar Pieter was wel heel uniek. Ik zeg altijd: je hebt uniek, je hebt heel uniek en je hebt Pieter. ‘Positief’, ‘integer’, ‘energiek’, ‘trouw’, ‘educatief’, ‘recht-door-zee’, ‘vriendelijk’, ‘altijd helpend’, ‘nukkig’, ‘degelijk en dermatoloog’, ‘eigenwijs beter eigengereid’, ‘rustig’, ‘vrolijk’, ‘apart’, ‘leraar-pur-sang’, ‘kanjer’, het zijn enkele kantjes van zijn karakter, en dan heb ik nog alleen de letters van zijn naam gebruikt. Er zijn ook nog ‘doorgaan’, ‘prachtig’, ‘fanatiek’, ‘sportief’, ‘lief’ maar ook ‘nors’, ‘erg geïnteresseerd’, ‘perfectionistisch’, ‘nuchter’, ‘kundig’, ‘goed’ en vooral ‘bescheiden’. Laat ik twee kantjes toelichten.

Dermatoloog

Pieter was als dermatologisch onderzoeker internationaal georiënteerd, denk maar aan zijn tijd in San Francisco waar hij onderzoek deed naar huidirritatie en eczeem. Hij gaf ook een internationaal tintje aan onze afdeling dermatologie in het Radboud door zijn stagiaires en promovendi o.a. uit Vietnam, Japan, Slowakije en Griekenland. Hij gaf inhoud aan de onderzoekslijn ‘Huid en Milieu’ en heeft met een mooi artikel de behandeling met teer uit het verdomhoekje gehaald. Hij heeft de allergologie-kar getrokken en de ATB opgezet en vormgegeven. De ATB, de arbeids- en tijds-intensieve behandelunit waar patiënten door zeer intensieve verpleegkundige zorg en instructie sneller effect van behandeling met teerzalf, dithranol zalf of de lymfepress zagen, therapietrouwer werden en niet opgenomen hoefden te worden. Pieter was ook een goede leraar zowel voor de jonge onderzoekers (hij begeleidde veel promovendi) als voor de jonge dokters. Bij nieuwe patiënten legde hij de patiënt en de jonge dokter alles uit en gaf hij de

verschillende behandelmogelijkheden en vervolgens ging hij weg. Of hij zei tegen de patiënt: ‘Tsja, het is een kwaal hè, je kunt natuurlijk ook niets doen ...’ en ging dan weg. In beide gevallen moest de jonge dokter de beslissing nemen wat te doen. Pieter vroeg daarna: ‘En, hoe heb je het opgelost?’ en zei dan ‘prima’ als het goed was, en anders ‘je kunt het ook zo doen, bel de patiënt maar even’. De jonge dokter leerde daar veel van! Pieter kon naast de dermatologische zorg voor patiënten, met veel onderbouwing met literatuur en samen beslissen, de dermatologie ook filosofisch benaderen. Veel mensen waren dan ook verrast, toen hij besloot om over te stappen naar de perifere dermatologiepraktijk, o.a. in Zeeland, Spijkenisse, Apeldoorn, tenslotte in Enschede en Doetinchem. Hij vertelde dat hij deze switch ervoer als een toetsing van de praktische dermatologie aan zijn bespiegelende benadering.

Sporten

Al snel nadat Pieter vanuit het hoge noorden naar Nijmegen kwam, ging hij hardlopen met Joost Schalkwijk, iedere zondag, meer dan 10 jaar, en later kwam ook ik daarbij. Pieter als marathonloper hield zich altijd een beetje in zodat we uitvoerige gesprekken konden houden over allerlei onderwerpen, de NRC werd daarbij uitgebreid besproken en Pieter was altijd relativerend van aard en stond open voor nieuwe invalshoeken. En soms heb je met hardlopen dat je iets vreemds hoort en dat je naast je kijkt en dan ziet dat de ander naast zijn schoenen loopt, nou dat was bij Pieter onmogelijk: nuchter en bescheiden als hij was. Naast zijn schoenen lopen? Nee, dat nooit. Maar hardlopen was niet de enige sport: toen we ouder werden, vonden we, Pieter, Jan Boezeman, Joost en ik, elkaar in de denksport, het bridgen. Tot het laatst toe kwamen we bij een van ons thuis en deden we ons te goed aan het kaartspel en catering op niveau. Soms won Pieter en dat was verrekte knap niet alleen omdat we tegen Jan en Joost speelden maar vooral omdat Pieter met mij speelde, en dan genoot hij dubbel. En genieten kon hij, dan kon hij zo lachen dat hij met een vreemde motoriek als het ware dubbelklapte, erg mooi.

Over Pieter valt nog veel te vertellen, maar dat doe ik niet nu ... Kenmerkend is dat hij het beste voorhad met iedereen, en belangrijkste waren zijn liefste Joke en zijn familie: zij waren zijn alles en nog veel meer. Tot slot wil ik zeggen: Pieter was een kanjer, een bijzondere en geweldige kerel. Of zoals C. Johan Kieviet (auteur van *Dik Trom*) zou zeggen: Pieter was een geweldig man, en dat was-ie ... Ik ga afsluiten met zijn initialen PvdV, Pieter Veel (heel heel heel veel) Dank voor de vele jaren die we samen waren, en Vaarwel Vriend, Vaarwel, Vaya con Dios ...”

CORRESPONDENTIEADRES

Elke de Jong

E-mail: elke.dejong@radboudumc.nl